

Összefoglaló

**a Hírközlési Döntőbizottság által
a 42/2003. (III. 27.) Korm. rendelet 2. § alapján
az összekapcsolási díjak területén alkalmazható
árösszehasonlítás tárgyában
2003. április 23-án tartott workshop-ról**

2003. április 26.

Hidasi István úr a Hírközlési Döntőbizottság elnökének helyettese ismertette a Hírközlési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) által készített vitaanyagot. A vitaanyag felsorolja azokat a lehetséges árösszehasonlítási módszereket (a továbbiakban: benchmark), melyeket a Döntőbizottság a 42/2003. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-a alapján, mérlegelési jogkörében eljárva alkalmazhat. Elnökhelyettes úr kiemelte, hogy a mai workshop nem foglalkozik az összekapcsolási szolgáltatások díjai és az előfizetői díjak összefüggésének vizsgálatával (árprés-teszt), kizárólag a perc alapú forgalmi szolgáltatások esetén alkalmazandó benchmarkról lesz szó.

Elnökhelyettes úr kérte a szolgáltatók képviselőit, hogy a vitaanyag X. fejezetében megfogalmazott kérdésekkel kapcsolatban fejtsék ki álláspontjaikat.

A kérdések:

1. A referencia-szolgáltatások meghatározásához a jogszabály alapján milyen más szempontok merülhetnek fel, és ezek milyen mérhető és rendelkezésre álló mutatókkal vizsgálhatók?
2. Az anyagban felsorolt benchmarkok közül melyik használata a legcélszerűbb, legjobb és miért?
3. Vannak-e további lehetséges benchmark(ok), mely(ek) ezek előnyei és hátrányai a vonatkozó jogszabályban foglaltak szempontjából?

Emitel Rt.

Az Emitel Rt. képviselője hozzászólásában kifejtette, hogy a Rendelet hatályba lépését követően, főlegesen érzi a LRIC modell kidolgozásába fektetett több mint féléves munkát és annak költségeit, különösen akkor, ha a szabályozó hatóság az összekapcsolási díjak elbírálásánál a benchmarkot használja.

Hungarotel Rt.

A Hungarotel Rt. képviselője – miután Elnökhelyettes úr tájékoztatta, hogy a workshop megtartására azért került sor, hogy benchmark alkalmazásával kapcsolatban a szolgáltatók kifejthessék álláspontjaikat, és a Döntőbizottság az elvi döntés meghozatalakor véleményeiket figyelembe vehesse – az alábbi témákban tett észrevételeket.

Hasonló piaci környezet. Nincs olyan piaci környezet, melyhez a Matáv és a helyi távközlési szolgáltatók (a továbbiakban: LTO) piaci helyzete, a magyar távbeszélő piac szerkezete megfeleltethető lenne. A vitaanyag mellékleteként kiadott táblázatban szereplő EU átlagárak a kis szolgáltatókat ellehetetlenítik.

Hasonló fejlettség. A hatékonyság vizsgálata szempontjából alapvetőnek tartja, hogy az egy alkalmazottra jutó fővonalszám, az EBITDA ráta és az egy előfizetőre jutó árbevétel mellett, a forgalmi adatok is szerepeljenek a vizsgálandó szempontok között. Hangsúlyozta,

hogy az LTO-k hatékonyságban megfelelnek az EU standardoknak, azonban a forgalmi adatok alapvetően eltérnek. Nem lehet ugyanolyan szempontok alapján elbírálni egy nagyvárosi és egy vidéki környezetben működő szolgáltató hatékonyságát, fejlettségét.

Hasonló tevékenység. A magyarországi piac sajátosságai következtében e szempont meghatározását nehezen kivitelezhetőnek tartja.

Matáv Rt.

A Matáv Rt. képviselőjének álláspontja az alábbi:

Az összekapcsolási szolgáltatások díjainál figyelembe kell venni, hogy azok a LRIC költség-számítási módszerrel képzett költségalapú árak. Az Ártörvény rendelkezései szerint, egyetlen szolgáltatót sem lehet olyan helyzetbe kényszeríteni, hogy költség alatti árakat alkalmazzon.

A benchmark alkalmazásának a vitaanyagban megfogalmazott indokaival nem ért egyet. A Matáv Rt. által a Döntőbizottsághoz jóváhagyásra benyújtott RIO-ban – mely európai standardok szerint készült el - a számviteli szeparáció megvalósult, az a belső – kontrolling célra vezetett – főkönyvekben és az azokhoz kapcsolódó nyilvántartásokban tükröződik.

A hatékonyság vizsgálatánál fontosnak tartja megfelelő referencia alap képzését, oly módon, hogy a más szolgáltatókkal (országokkal) való összehasonlítás elvégzésekor – a forgalom és az egy előfizetőre eső bevétel figyelembe vételével – korrekciókat kell alkalmazni, melyek kiszűrik a lehetséges torzításokat. A benchmark alkalmazásánál nem hagyható figyelmen kívül a magyarországi távközlési piac kialakulásának előtörténete, valamint a magyarországi távközlési piac európaiktól eltérő sajátosságainak vizsgálata (penetráció, méretgazdaságosság, beruházások megtérülése stb.) sem.

Véleménye szerint a Rendelet 2. § (2) bekezdése értelmében a Döntőbizottságnak a jóváhagyásra benyújtott referencia ajánlatok elbírálását elsődlegesen a LRIC módszernek való megfelelés szempontjából kell elvégeznie, a benchmark alkalmazása másodlagos eszköz. Benchmark alkalmazása esetén nem tartja elfogadhatónak eltérő szempontok alkalmazását az LTO-k esetében, mert ez a fogyasztók számára hátrányos következménnyel járna.

A benchmark alkalmazása esetén két út lehetséges:

1./ a hasonlóság szempontrendszerének alapos mérlegelése komplex szempontrendszer alapján (piaci, pénzügyi-gazdasági, méretgazdaságossági, beruházás megtérülési stb. mutatók), ezen elemzésekből megfelelő szűrési módszerek kialakításával megfelelő benchmark alap (megfelelő szolgáltató) kiválasztása

vagy

2./ tudva azt, hogy a LRIC modell elfogadása során a benchmark csak kiegészítő mérlegelési tényező, átlagos mutatók használata, melynek során az EU-s átlagot elérő országok, illetve az EU átlag feletti országok mutatóinak elemzése történhetne meg. A referencia szolgáltatások meghatározásánál a hívásindítást és –végződést kell figyelembe venni, a napszakoknak (csúcsidő, csúcsidőn kívüli) megfelelően.

Monortel Rt.

A Monortel képviselőjének álláspontja szerint a benchmark alkalmazásánál a forgalmat mindenképpen figyelembe kell venni, korrekciót kell alkalmazni. A vitaanyagból nem teljesen világos, hogy a LRIC módszer és a benchmark milyen módon kapcsolódik össze, milyen tűréshatárok lesznek a benchmark alkalmazásánál. A napszaki eltérítést figyelembe kell venni, azt be kell építeni a költségszámításba.

Pannon GSM Rt.

A Pannon GSM képviselője a forgalmi adatok figyelembe vételével kapcsolatban elmondta, hogy a forgalmat alapvetően befolyásolják a szolgáltatás árai. Ha egy szolgáltató árai az EU átlagot 3-4-szeresen meghaladják, ne csodálkozzon, ha kicsi a forgalma.

Kifejtette továbbá, hogy az Európai Unióban az összekapcsolási díjak kialakítása során először a benchmark alkalmazásával alakították ki az árakat, s utána következett az ár kialakításának alapját képező költségek finomítása az FDC, később a LRIC alapú költségmodellek alkalmazásával. Magyarországon az árszabályozás során a benchmark szakasz kimaradt, a benchmark alkalmazására feljogosító Rendelet utólagosan lehetővé teszi, mintegy iránymutatásként e módszer alkalmazását.

Nem tartja szükségesnek a Matáv és LTO-k megkülönböztetését azon az alapon, hogy eltérő fejlettségűek, illetve eltérő gazdaságosságúak, hiszen a Matáv sem olvasztotta be 100%-ban saját tulajdonú leányvállalatát, az Emitel-t, ami arra utal, hogy ezen LTO (valamint az összes LTO) meg tud állni a saját lábán.

A LRIC modell és a benchmark együttes alkalmazásából számos probléma adódhat (benchmarking sávba bele nem férő költségalapú árak, szubjektív szempontrendszer alkalmazása), melyek jogvitás eljárásokhoz vezethetnek.

PanTel Rt.

A PanTel Rt. képviselőjének álláspontja szerint a benchmark kialakításánál a forgalmat figyelembe kell venni. Fontos szempont még az ország és az iparág versenyképessége, valamint a piacralépés lehetősége.

Több évtizedes gyakorlat az Unióban a napszaki eltérítés alkalmazása, melyet az ésszerű gazdálkodás indokol. A csúcsidejű díjakat kell korlátozni, de lehetővé kell tenni a szolgáltatók számára, hogy - az átlagár megtartásával – szabadon gazdálkodhassanak.

A Vitaanyag táblázatából is kitűnik, hogy a kisebb szolgáltatókat másként kell kezelni, mint a nagyokat, a benchmark alkalmazásánál akár 25-30%-os eltérés is megengedhető. (Pl. Lichtenstein és Luxemburg árai is magasabbak az EU átlagnál, ami alapvetően a piac méretéből következik.)

Ebből következően mindenképpen indokolt a Matáv és az LTO-k megkülönböztetése a benchmark alkalmazásánál, hiszen a távközlési piac védelem érdekében így nyílhat mód a

kicsik esetében kivételes elbánásra, az összekapcsolási díjak elfogadása során kivételes szerződés kötésére.

Westel Mobil Távközlési Rt.

A Westel Rt. képviselőjének álláspontja szerint jelenleg ismeretlen az Unióban az olyan gyakorlat, mikor LRIC módszerrel megállapított díjak mellett benchmarkot alkalmaznak. Véleménye szerint a Rendelet a LRIC módszerrel képzett költségalapú árak ellenőrzéséhez vezette be a benchmarkot, mivel a LRIC árak kontrolljához nem állt rendelkezésre megfelelő eszköz.

Kérdéses, hogy mi a mérlegelési jogkör célja, mi lesz az alkalmazásának eredménye, hiszen egy LRIC módszerrel megállapított költségalapú árat akarnak módosítani.

A szolgáltatók által felvetett kérdésekkel kapcsolatos konklúziók

A benchmark alkalmazásának lehetőségét a Rendeletben megadott jogszabályi keretekben vizsgáló workshop tapasztalatait a Döntőbizottság az alábbiakban foglalja össze:

A workshop során a Vitaanyagban felvetett konkrét kérdésekre sajnos kevés érdemi információ hangzott el a szolgáltatók részéről. A Döntőbizottság érzekelte ugyanakkor, hogy a Rendelet kiadása, illetve alkalmazása egyfajta bizonytalansági helyzetet teremtett meg a szolgáltatók számára: A szolgáltatók nem érzik tisztázottnak az összekapcsolási díjak elfogadását célzó „játékszabályokat”, mind a LRIC módszer használatának szükségességét illetően, mind az elfogadás során a LRIC módszer használata és a benchmark alkalmazása közötti mérlegelési szempontok, s azok arányainak megfogalmazását illetően.

A Döntőbizottság fontosnak tartja kimondani, hogy az érintett szolgáltatóknak továbbra is a jogszabály által előírt kötelezettségnek megfelelően kell benyújtaniuk a költségalapon képzett árakat tartalmazó referencia ajánlatukat jóváhagyás céljából. Eljárása során a Döntőbizottság elsődlegesen az árképzést alátámasztó bizonyítékokat vizsgálja.

A Rendeletben meghatározott benchmark mérlegelési szempontrendszer alkalmazásához, az elbírálatási folyamatban következetesen alkalmazott eljárási alapelvek kialakításához a Döntőbizottság meghozza elvi döntését, melyben nyilvánosságra hozza a LRIC és a benchmark használatának módját, valamint mérlegelés során figyelembe vett benchmarkokat, és az azokból következő sárokszámokat.